

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት

የሠ/መ/ቁጥር 254672

ጥቅምት 25 ቀን 2017/ዓ/ም

ዳኞች :- ብርሃኑ አመነው

በዕውቀት በላይ

ቀነዓ ቂጣታ

ብርሃኑ መንግሥቱ

ማርታ ተካ

አመልካች:- አቶ ተሾመ ተሰማ

ተጠሪ :- አቶ ታደሰ ወጀሮ

መዝገቡ ተመርምሮ ከዚህ የሚከተለው የፍርድ ውሳኔ ተሰጥቷል፡፡

ፍርድ

ጉዳዩ አንድ ዳኛ በተዋረድ በሚገኙ ሁለት ፍርድ ቤቶች በአንድ ጉዳይ ተሰይሞ የሚሰጠው ውሳኔ የሚኖረውን ሕጋዊ ውጤት የሚመለከት ነው፡፡ክርክሩ የተጀመረው በማርቃ ወረዳ ፍርድ ቤት ሲሆን አመልካች በተጠሪ ላይ በመሰረቱት ክስ በስማቸው ተመዝግቦ ከሚገኘው የመሬት ይዞታ ላይ ተጠሪ 0.35 ሄክታር መሬት በጉልበት ይዘው እንዳልጠቀሙ ስለከለከሉኝ እንዲለቁ ይወስንልኝ

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

በማለት ዳኝነት ጠይቀዋል። ተጠሪ ደግሞ የአመልካችን የመሬት ይዞታ አልያዝኩም በማለት ክደው ተከራክረዋል።

የወረዳው ፍርድ ቤት በመ/ቁጥር 20139 ላይ የግራ ቀኙን ክርክርና ማስረጃዎችን መርምሮ በቀን 10/01/2015ዓ/ም በዋለው ችሎት በሰጠው ውሳኔ ተጠሪ ሁከት በመፍጠር የአመልካችን 1.102 ሄክታር መሬት መያዛቸውን ማረጋገጡን በመግለጽ እንዲለቁላቸው ወስኗል። ተጠሪ በውሳኔው ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለዳዉሮ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ያቀረቡ ቢሆንም ፍርድ ቤቱ ግራ ቀኙን በመ/ቁጥር 16906 ላይ አከራካሪ ሦስተ ዳኞች በተሰየሙበት ችሎት በቀን 18/04/2015ዓ/ም በዋለው ችሎት በሰጠው ውሳኔ የስር ፍርድ ቤትን ውሳኔ አጽንቷል።

በመቀጠል ተጠሪ ይግባኝ ለደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ አቅርበው ፍርድ ቤቱም በመ/ቁጥር 18197 ላይ ግራ ቀኙን በማከራከር በቀን 14/11/2015ዓ/ም በዋለው ችሎት ሦስት ዳኞች በተሰየሙበት በሰጠው ውሳኔ ተጠሪ የያዙት የአመልካች ይዞታ 0.35 ሄክታር ነው በማለት አሻሽሎ ወስኗል። በዚህ መሰረት በዳዉሮ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት በሦስተኛ ተራ ቁጥር የተሰየሙት ዳኛ እና በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በ2ኛ ተራ ቁጥር የተሰየሙት ዳኛ አንድ ሰው ናቸው። በዚህ መልኩ በተለያዩ ፍርድ ቤቶች አንድ ዳኛ መሰየማቸውን እና ውሳኔው በመሻሻሉ ቅር በመሰኘት ለክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት የሰበር አቤቱታ ያቀረቡ ቢሆንም ችሎቱ በመ/ቁጥር 18556 ላይ በቀን 21/02/2016ዓ/ም በሰጠው ትእዛዝ አንድ ዳኛ በከፍተኛ ፍርድ ቤት እና በጠቅላይ ፍርድ ቤት ተሰይመው የወሰኑ ቢሆንም ዳኛዎ በሁለት ፍርድ ቤት መሠየማቸው ምክንያት በአመልካች መብት ወይም ጥቅም ላይ ያስከተለው ጉዳት ምን እንደሆነ አመልካች ካለማስረዳታቸውም በተጨማሪ በውሳኔው ላይ የሚያመጣው ለውጥ የለም በማለት ከስረ ነገሩ አንጻር የተሰጠው ውሳኔም ቢሆን በተጠሪ የተያዘው የመሬት ይዞታ በባለሙያ ተጣርቶ የተወሰነ በመሆኑ የተፈጸመ ስህተት የለም በማለት ተጠሪን ሳያስቀርብ ሠርዞባቸዋል።

አመልካች በቀን 30/02/2016 ዓ/ም የተጻፈ የሰበር አቤቱታ ያቀረቡት ከላይ በተመለከተው መሰረት በተሰጠ ውሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በሚል ሲሆን የአቤቱታቸው አጭር ይዘት፡- የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በይግባኝ ሰሚነት ስልጣኑ የወረዳው ፍርድ ቤት ከሰጠው ውሳኔ የተለየ ውሳኔ ባልሰጠበት ሁኔታ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት 2ኛ ይግባኝ ስልጣን ሳይኖረው ሁለተኛ ይግባኝ ተቀብሎ መወሰኑ ስህተት ነው። ተጠሪ 1.102 ሄክታር የሚሆን

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

መሬትን ወደ አመልካች ሕጋዊ ይዞታ በጉልበት ገብተው መያዛቸው በምስክሮች ቃል በባለሙያ እና በሰነድ ማስረጃ ጭምር ተረጋግጦ እያለ ይህንን አልፎ በተጠሪ የተያዘው 0.35 ሄክታር ብቻ ነው ሲል የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰጠው ውሳኔ በሰ/መ/ቁጥር 207003 ላይ የተሰጠውን የሚቃረን በመሆኑ ሊታረም የሚገባው መሠረታዊ የሕግ ስህተት ነው።ክርክር የተነሳበትን ጉዳይ ክብርት ዳኛ ወይንሸት ግደይ በዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በዳኝነት አይተውት በታየው ይግባኝ የወረዳውን ፍርድ ቤት ውሳኔ በመጀመሪያው ይግባኝ አይተው እንዲጸና ወስነዋል።በመቀጠል በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት 2ኛ ይግባኝ ላይ በድጋሚ ከሌሎች ዳኞች ጋር በዳኝነት ተሰይመው ጉዳዩን አይተውት ውሳኔው እንዲሻሻል ወስነዋል።

አመልካች አንድ ዳኛ ቀድሞ በዳኝነት ያየውን ጉዳይ በድጋሚ ሲመጣለት በሕጉ መሰረት ከችሎት መነሳት ያለበት መሆኑን በመገንዘብ ለክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት አቤቱታ ያቀረበኩ ቢሆንም ችሎቱ አቤቱታዬን ከሕግ ውጭ ውድቅ አድርጎታል። ይህም በደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ክልል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 13/2015 አንቀጽ 24(1/ሐ) ስር ክርክር የተነሳበትን ጉዳይ አስቀድሞ በዳኝነት ያየው ዳኛ ከችሎት መነሳት እንዳለበት የተደነገገውን የሚቃረን በመሆኑ ውሳኔው ተሽሮ የወረዳው እና የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤቶች የሰጡት ውሳኔ ይጽናልኝ በማለት አመልክተዋል።

ችሎቱ አቤቱታውን መርምሮ የዳውሮ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ጉዳዩን በይግባኝ ባየበት ጊዜ በዳኝነት ተሰይመው የወረዳውን ፍርድ ቤት ውሳኔ ያጸኑት ዳኛ የደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ጉዳዩን በይግባኝ ሲመለከት በድጋሚ ከሌሎች ዳኞች ጋር በመሰየም የዞኑን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ውሳኔ በማሻሻል ወስነው እያለ የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት በዚህ ረገድ አመልካች ያቀረቡትን የሰበር አቤቱታ ውድቅ በማድረግ የይግባኝ ሰሚውን ችሎት ውሳኔ በትዕዛዝ የማጽናቱን አግባብነት ከክልሉ ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 13/2015 አንቀጽ 24(1/ሐ) ስር ከተደነገገው እንዲሁም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 211 እና 212 ድንጋጌዎች እና ይህ ሰበር ሰሚ ችሎት የእነዚህን ድንጋጌዎች አፈጻጸም አስመልክቶ በሰበር መዝገብ ቁጥር 73696 እና 185837 ከሰጠው የሕግ ትረጉም ጋር በማገናኘብ እንዲመረመር ተጠሪ መልስ እንዲሰጡ አዝዟል።

ተጠሪ በቀን 16/09/2016ዓ/ም የተጻፈ መልስ ያቀረቡ ሲሆን በዋናው ጉዳይ ላይ ውሳኔ የተሰጠው አመልካች የጠየቁትን ዳኝነት እና በማስረጃ የተረጋገጠውን ፍሬ ነገር መሠረት በማድረግ በመሆኑ የተፈጸመ ስህተት የለም።ከተያዘው ጭብጥ ጋር በተያያዘ በዳውሮ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ጉዳዩን የተመለከቱት ዳኛ በጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ መዝገብ ላይ በድጋሚ ተመሳሳይ መዝገብ

ቢቀርብላቸው ማየት እንደሌለባቸው የክልሉ ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 13/2015 አንቀጽ 24(1/ሐ) ይደነግጋል። ወቅቱ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የተደራጀበት ወቅት ስለነበር ከፍተኛ የመዝገብ ጫና በመኖሩ ምክንያት የጠቅላይ ፍርድ ቤቱ ዳኛ ሳያስተውሉ መዝገቡ ላይ ተሰይመው ፈርመው ከሆነ ጉዳዩ ለክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ተመላሽ ተደርጎ ቀደም ሲል በድጋሚ ካዩ ዳኛ ወጪ በሌሎች ዳኞች ጉዳዩ ታይቶ እንዲወሰን አመለክታለሁ በማለት መልሳቸውን ሰጥተዋል። አመልካችም የመልስ መልሳቸውን በማቅረብ ተከራክረዋል።

ከላይ አጠር ባለ መልኩ የተገለጸው የግራ ቀኝን ክርክርና በየደረጃው ባሉት የክልሉ ፍርድ ቤቶች የተሰጡ ውሳኔዎች ይዘት ሲሆን እኛም ከፍ ሲል የተመለከተውን ጭብጥ መሠረት በማድረግ በዚህ ችሎት ደረጃ ሊታረም የሚችል መሠረታዊ የሕግ ስህተት መፈጸም አለመፈጸሙን እንደሚከተለው መርምረናል።

እንደመረመርነውም የፍትሕ ብሔር ክርክር መመራት ያለበት በልዩ ልዩ ሕግጋት በተለየ አኳኋን የተደነገጉትን ሥነ ሥርዓታዊ መርሆዎች፣ ደንቦች እና በፍትሕ ብሔር ሥነ ሥርዓት ሕጉ የተዘረጋውን ሥርዓት በመከተል ሊሆን ይገባል። በእነዚህ በሕግጋቱ የተዘረጉትን ሥነ ሥርዓታዊ ደንቦችና መርሆዎች ሳይከተሉ ክርክሮችን መምራት እና ውሳኔ መስጠት የዳኝነት ነጻነትን በዳኞች ላይ የሚጥለውን ግዴታ አለመወጣት እና የዳኝነት ሥራ አመራር ኃላፊነት በአግባቡ ተግባራዊ አለማድረግ ይሆናል፤ ለክርክሩ ውጤታማ በሆነ አግባብ ጊዜ፣ ገንዘብና የሰው ሀብት (judicial economy) በመጠቀም እልባት እንዳይሰጥ ከማድረግ አልፎ የተከራካሪ ወገኖችን ሥነ ሥርዓታዊ ፍትሕ (procedural justice) ያንድላል ፤ እንዲሁም የተከራካሪ ወገኖችን የሥረ ነገር መብት (substantive right) እስከማሳጣት የሚያደርስ ጉዳት የሚያስከትል መሠረታዊ የሕግ ስህተት ይሆናል። እነዚህን ሥነ ሥርዓታዊ መርሆዎችና ደንቦች ባለመከተል ክርክር በመምራት ውሳኔ መስጠት መሠረታዊ የሕግ ስህተት እንደሆነ ይህ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት በለ/መ/ቁጥር 37391(ቅጽ 8)፣189065፣234426፣238091 እና በሌሎች መዝግብት ላይ አስገዳጅ የሕግ ትርጉም ሰጥቷል።

ከሥነ ሥርዓታዊ ደንቦች መካከል ስለዳኞች ወይም ችሎት አሰያየም እና ዳኞች ከችሎት ስለሚነሱበት አግባብ በሚመለከት በፌዴራልና በክልል ሕግጋት የተደነገገው ይገኝበታል። ለተያዘው ጉዳይ ተገቢውን እልባት መስጠት እንዲቻል ስለዳኞች ወይም ችሎት አሰያየም እና ዳኞች ከችሎት

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ስለሚነሱበት አግባብ ለዚህ ጉዳይ ተፈጻሚነት ያለው የደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ብሔራዊ ክልል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 13/2015 የደነገገውን መመልከት ያስፈልጋል።በዚህ አዋጅ አንቀጽ 18/3 ስር በክልሉ ጠቅላይ እና ከፍተኛ ፍርድ ቤቶች የሚታይ ማንኛውም ጉዳይ ሦስት ዳኞች በተሰየሙበት ችሎት ታይቶ እንደሚወሰን አስገዳጅ በሆነ አግባብ ደንግጓል። እንዲሁም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 24(1/ሐ) ስር ዳኛው ክርክሩን አስቀድሞ በዳኝነት ተመልክቶ ከሆነ በቀጣይ ባሉት ንዑሳን አንቀጾች በተደነገገው አግባብ ከችሎት መነሳት እንዳለበት ተደንግጓል።ይህ አዋጅ የጸናው ከቀን 07/06/2015ዓ/ም ጀምሮ እንደሆነ በአዋጁ አንቀጽ 40 ላይ ተመልክቷል።

ይህ አዋጅ ከቀን 07/06/2015ዓ/ም ጀምሮ ተግባራዊ ከመሆኑ በፊት በክልሉ ተፈጻሚ ሲሆን የነበረው የክልሉ ፍርድ ቤቶች ሕግ በክልሉ ምክር ቤት በወጣው አዋጅ ቁጥር 3/2014 አንቀጽ 3 ላይ እንደተመለከተው የቀድሞው የደቡብ ብሔር ብሔረሰቦች ሕዝቦች ክልል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 43/1994 እና ማሻሻያዎቹ አዋጅ ቁጥር 85/1996 እና 130/2002 ናቸው። በተሻሻለው አዋጅ ቁጥር 43/1994 አንቀጽ 15/2 ስር በጠቅላይ ፍርድ ቤት እና በከፍተኛ ፍርድ ቤት የይግባኝ ችሎቶች አንድ ሰብሳቢ እና ሁለት ዳኞች ሆነው ተሰይመው እንደሚዳኙ ተደንግጓል።ይህ አንቀጽ በአዋጅ ቁጥር 85/1996 የተሻሻለ ቢሆንም በጠቅላይ ፍርድ ቤት የሚገኝ የይግባኝ ችሎት ሦስት ዳኞች በተሰየሙበት ያስችላል የሚለው በአዋጅ ቁጥር 43/1994 አንቀጽ 15/2 ስር የተደነገገው ጸንቶ ቀጥሏል።እንዲሁም በአዋጅ ቁጥር 43/1994 አንቀጽ 22(1/ለ) ስር እንደተደነገገው ማንኛውም ዳኛ ክርክር የተነሳበትን ጉዳይ አስቀድሞ በዳኝነት ተመልክቶ እንደሆነ በዚሁ አንቀጽ ንዑሳን አንቀጾች በተደነገገው መሠረት ከችሎት መነሳት ይኖርበታል።

በተያዘው ጉዳይ ይግባኝ ለክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የቀረበው አዋጅ ቁጥር 13/2015 ከመጽናቱ በፊት በቀን 21/04/2015 ዓ/ም ሲሆን ፍርድ ቤቱ ግራ ቀኙን አከራክሮ በጉዳዩ ላይ የፍርድ ውሳኔ የሰጠው ደግሞ በቀን 14/11/2015 ዓ/ም አዋጅ ቁጥር 13/2015 ተፈጻሚ መሆን ከጀመረ በኋላ ነው።የይግባኝ ክርክር ሲታይ ተፈጻሚ ሲሆን በነበረው አዋጅም ሆነ በጉዳዩ ላይ የፍርድ ውሳኔ በሚሰጥበት ጊዜ ተፈጻሚ ሲሆን በነበረው አዋጅ በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ማንኛውም የይግባኝ ጉዳይ መታየትና እልባት ሊያገኝ የሚገባው ሦስት ዳኞች በተሰየሙበት ችሎት እንደሆነ በአስገዳጅነት ተደንግጓል።

በሕግ ስለዳኞች አሰያየም የሚደነገግበት ወይም አንድን ጉዳይ በዳኝነት በሚያይ ችሎት የሚሰየሙ ዳኞች ቁጥር ብዛት ሦስትና ከሦስት በላይ እንዲሆን በሕግ የሚደነገግበት ዓላማ የጉዳዩን የክብደት

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

ደረጃ፣ ውስብስብነት፣ ጉዳዩ በተከራካሪዎችና በአጠቃላይ ሕብረተሰብ ላይ የሚኖረውን አወንታዊም ሆነ አሉታዊ ፋይዳ እና የመሳሰሉትን ምክንያቶች ታሳቢ በዳረገ መልኩ በዳኞች መካከል በሚደረግ ወይይትና በጋራም ሆነ በተናጠል ዳኞቹ በጉዳዩ ላይ በሚያደርጉት ምርምር አከራካሪውን ፍሬ ነገር በአግባቡ በመለየት ለሚያከራክረው ጉዳይ ተፈጻሚነት ያለውን ሕግ በአግባቡ በመለየትና በመተርጎም እና/ወይም ተፈጻሚ በማድረግ በአንጻራዊነት ለጉዳዮች ትክክለኛ ውሳኔ በመስጠት ሕዝቡ በዳኝነት አካሉ ላይ የሚኖረውን እምነት ለማሳደግ ነው።

በሕግ በተደነገገው መሰረት የዳኞች ቁጥር ተሟልቶ በተሰየሙት ችሎት በቂ ወይይት በችሎቱ ዳኞች ሳይደረግ ውሳኔ መስጠት ባልተሟሉ ዳኞች እንደተሰጠ ውሳኔ/ትእዛዝ የሚቆጠር በመሆኑ ሕጉ በችሎት አስያየም ለማሳካት የፈለገው ዓላማ እንዳይሳካ የሚያደረግ በመሆኑ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 212/2 መሰረት እንደ ሥነ ሥርዓት ጉድለት (irregular proceedings) ተቆጥሮ ሕጋዊ ውጤት ሊሰጠው እንደማይገባ ይህ ሰበር ሰሚ ችሎት በሰ/መ/ቁጥር 73696 ላይ (ቅጽ 13) እና በሰ/መ/ቁጥር 185837(ቅጽ 25) ላይ አስገዳጅ የሕግ ትርጉም ተሰጥቷል።

በተጨማሪም ዳኞች የዳኝነት ሥራቸውን በወጤታማነት መፈጸም እንዲችሉ የዳኝነት ነጻነት እና ገለልተኝነት መርሆዎችን በከፍተኛ ጥንቃቄ እና በጥብቅ ዲስፕሊን ተግባራዊ ማድረግ ይኖርባቸዋል(የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 79(2 እና 3) ይመለከቷል)። ዳኞች ይህንን የማያደርጉ ከሆነ በሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 37/1 ስር የተደነገገው የተከራካሪ ወገኖች ሥነ ሥርዓታዊ መብት፣ በሕገ መንግሥቱ እና በሌሎች ሕግጋት ጥበቃ የተደረገላቸው መሠረታዊ መብቶች ከመጣስ ባለፈ የሕግ የበላይነት ይሸረሸራል፤ ሕዝቡ በዳኝነት አካሉ ላይ እምነት ያጣል። እነዚህን መርሆዎች ለማስከበር በሕግ ከተዘረጉ ሥርዓቶች ውስጥ አንዱ ዳኞች ከችሎት ስለሚነሱበት አግባብ የተዘረጋው ሥርዓት ነው። ዳኞች አስቀድሞ በዳኝነት ያዩትን ጉዳይ በዚያው ፍርድ ቤት በሚገኝ ችሎት ወይም በሌላ የፍርድ ቤት ደረጃ በሚገኝ ችሎት ላይ በድጋሚ በዳኝነት ተሰይመው የሚያዩና በጉዳዩ ላይ ውሳኔ የሚሰጡ ከሆነ የዳኝነት ነጻነት እና ገለልተኝነት መርሆዎች መጣስ ስለሚሆን በዚህ አግባብ የተፈጸመ ስህተት እንዲታረም የሰበር አቤቱታ ሲቀርብ እንደመሠረታዊ የሕግ ስህተት በመቁጠር ሊታረም ይገባል።

በያዝነው ጉዳይ በዳዉሮ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ጉዳዩ በይግባኝ ታይቶ ሲወሰን በችሎቱ ከተሰየሙት ሦስት ዳኞች መካከል በሦስተኛ ተራ ቁጥር ላይ የተሰየሙት ዳኛ ለሁለተኛ ጊዜ ጉዳዩ በይግባኝ በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ሲታይ በድጋሚ በተራ ቁጥር 2 ላይ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

ተሰይመው ወሳኔ መስጠታቸው ተረጋግጧል።እንዲሁም አስቀድሞ እኚሁ ዳኛ በተሰየሙበት ከፍተኛ ፍርድ ቤት ላይ የወረዳው ፍርድ ቤት የሰጠው ወሳኔ የጸና ቢሆንም እኚሁ ዳኛ ለሁለተኛ ጊዜ ጉዳዩን በይግባኝ ሲያየዩ የወረዳው ፍርድ ቤት ወሳኔ መሻሩን ከወሳኔዎቹ ተገንዝበናል።ይህ ሊሆን የቻለበትን ምክንያት መመርምር በዚህ መዝገብ ላይ ከቀረበው አቤቱታ ማዕቀፍ ውጭ ስለሆነ አልፈነዋል።

ከዚህ በላይ እንደተገለጸው ከፍተኛ ፍርድ ቤት ላይ በዳኝነት ተሰይመው ወሳኔ የሰጡበት ጉዳይ በጠቅላይ ፍርድ ቤት ደረጃ ዳኛ በሆኑበት በዳኝነት እንዲያዩ ሲቀርብላቸው ከላይ በተጠቀሰው ሕግ አግባብ ዳኛዎ ከችሎት መነሳት ነበረባቸው።በዚህ መልኩ ከችሎት መነሳት እንደነበረባቸው በሥራ ብዛት በመዘንጋት ወይም በሌላ ምክንያት ባለማስተዋል ከችሎት ሳይነሱ በጠቅላይ ፍርድ ቤት ደረጃ በድጋሚ ተሰይመው ወሳኔ ሊሰጡ የሚችሉበት አጋጣሚ ሊከሰት እንደሚችል የምንገነዘበው ቢሆንም ይህ ስህተት እንዲታረም ሥርዓቱን ጠብቆ ክርክር ሲቀርብ ግን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 212/2 መሰረት ታይቶ መታረም ይኖርበታል።

ሲጠቃለል አንድ ዳኛ በየደረጃው ባሉት ሁለት ፍርድ ቤቶች ተሰይመው በጉዳዩ ላይ ወሳኔ የሰጡበት አግባብ ከላይ በተጠቀሱት በነባሩ ሕግም ሆነ አሁን ተፈጻሚ እየሆነ ባለው የክልሉ ፍርድ ቤቶች አዋጅ ላይ ስለችሎት አሰያየም እና ዳኛ ከችሎት ስለሚነሳበት አግባብ በአስገዳጅነት የተዘረጉትን ደንቦች የጣሰ ሥነ ሥርዓታዊ ጉድለት ብቻ ሳይሆን የተከራካሪ ወገኖች ሥነ ሥርዓታዊ መብት፣ በሕገ መንግሥቱ እና በሌሎች ሕግጋት ጥበቃ የተደረገላቸው መሠረታዊ መብቶች እንዲጣስ፣ የሕግ የበላይነት እንዲሸረሸርና ሕዝቡ በዳኝነት አካሉ ላይ እምነት እንዲያጣ የሚያደርግ ውጤት የሚያስከትል በመሆኑ እንደመሠረታዊ የሕግ ስህተት ተቆጥሮ በክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት አለመታረሙ በፌዴራል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀጽ 2(4/ሀ እና ሸ) እና 10(1/ሐ) መሠረት ሊታረም የሚገባው መሠረታዊ የሕግ ስህተት ነው ብለናል።በመሆኑም ተከታዩን ወስነናል።

ወ ሳ ኔ

1. የደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁጥር 18197 ላይ በቀን 14/11/2015ዓ/ም የሰጠው የፍርድ ወሳኔ እና የደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁጥር 18556 ላይ በቀን 21/02/2016ዓ/ም

የሰጠው ትእዛዝ በሰበር ሥነ ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9/1 መሰረት ተሽረዋል።

2. የደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት መዝገቡን በማንቀሳቀስ ቀደም ሲል ጉዳዩን ያላዩ ዳኞች እንዲሰየሙ በማድረግ በግራ ቀኙ መካከል ለተደረገው የይግባኝ ክርክር የፍርድ ወሳኔ እንዲሰጥ በሰበር ሥነ ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9/2 መሰረት ጉዳዩ ተመልሶለታል።

3. ግራ ቀኝ በዚህ ችሎት ደረጃ ያወጡትን ወጭ የየራሳቸውን እንዲችሉ ብለናል።

መዝገቡ ክረምት በዳኞች እረፍት ጊዜ ተሰርቶ በ8/02/17 ተነበዋል።

ትዕዛዝ

1. የወሳኔው ግልባጭ ለሰር ፍርድ ቤት ይተላለፍ። ለግራ ቀኙም ግልባጬ ይሰጣቸዋል።
2. በዚህ መዝገብ ላይ የፍርድ አፈጻጸም እንዲታገድ የተሰጠው ትእዛዝ ተነስቷል፤ ይጻፍ።
3. መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

እ/ጋ

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

